

OPERATÍVNE ZABEZPEČENIE ČINNOSTÍ PRI MIMORIADNEJ UDALOSTI V URČENOM OBJEKTE

Lenka Mešková¹, Anna Barčíková²,

ABSTRAKT

Tento článok poukazuje na opis mimoriadnej udalosti, význam, postavenie a úlohy jednotlivých zamestnancov na zabezpečenie prevádzkovej činnosti pri mimoriadnej udalosti v objekte.

Kľúčové slová:

mimoriadna udalosť, varovanie, bezpečnosť, ochrana, ohrozenie.

ABSTRACT

This article refers to description of emergency events, importance, position and tasks of individual workers to ensure the operational activities of the emergency event in the object.

Key words:

emergency event, warning, security, protection, danger.

ÚVOD

V živote človeka môžu nastať neočakávané mimoriadne udalosti, ako sú živelné pohromy (záplavy a povodne, požiare, víchrice, zosuvy pôdy, snehové lavíny, zemetrasenia), havárie s únikom nebezpečných látok do životného prostredia (havárie v chemických závodoch a skladoch, radiačné havárie, ropné havárie) a katastrofy, ktoré môžu ohroziť životy, zdravie a spôsobiť veľké materiálne škody.

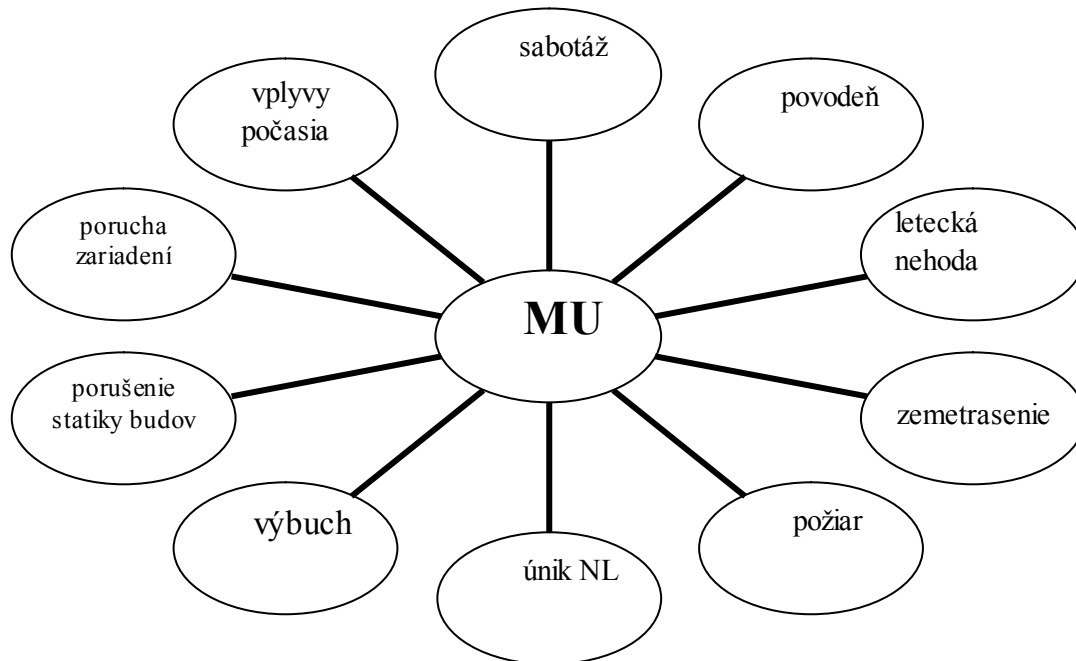
Dôsledkom mimoriadnych udalostí môže byť poškodenie zdravia zamestnancov, straty na životoch, ako aj vznik škôd na majetku alebo životnom prostredí. K zmierneniu následkov týchto udalostí prispievajú legislatívne a organizačné opatrenia, ktoré prijíma každý vyspelý štát, ale tiež aj pracovníci súkromnej bezpečnostnej služby. Účinne môžu k zmierneniu týchto následkov pomôcť

¹ Lenka Mešková., Ing. Fakulta špeciálneho inžinierstva, Katedra bezpečnostného manažmentu, Žilinská univerzita v Žiline, ul. 1 mája 32, 010 26 Žilina, e-mail: Lenka.Meskova@fsi.uniza.sk

² Anna Barčíková., Ing. Fakulta špeciálneho inžinierstva, Katedra bezpečnostného manažmentu, Žilinská univerzita v Žiline, ul. 1 mája 32, 010 26 Žilina, e-mail: Anna.Svikova@fsi.uniza.sk

i samotní obyvatelia. Preto je dôležité poznať možné nebezpečie a správanie sa pri vzniku týchto udalostí.

Identifikácia možných nehôd, havárií a havarijných situácií – v objekte môžu nastať tieto mimoriadne udalosti (obr.1):

Obrázok 1 Možné mimoriadne udalosti
(Autor)

1 PREDPOKLADY ZABEZPEČENIA ČINNOSTÍ

a) na úspešné zvládnutie evakuácie osôb v rôznych podmienkach (zadymenie, zvýšená teplota, vznik nebezpečnej koncentrácie...) je:

- vyznačenie únikových ciest požadovanými symbolmi,
- akcieschopné núdzové osvetlenie,
- voľné únikové cesty,
- prostriedky na vyhlásenie evakuácie,
- včasné rozpoznanie nebezpečnej situácie,
- znalosť daného objektu,
- určenie vedúceho zamestnanca na riadenie evakuácie (vedúceho evakuácie) a určenie úloh,
- určenie pomocníka vedúceho zamestnanca na riadenie evakuácie a určenie úloh,
- určenie osôb na vykonávanie evakuácie a určenie úloh,
- určenie ciest evakuácie a miesta na zhromaždenie osôb,
- vzdelávanie zamestnancov a nác vik evakuácie [1].

b) na úspešné zvládanie mimoriadnej udalosti je:

- pripravenosť zamestnancov a členov protipožiarnych hliadok pracoviska na zvládanie mimoriadnych udalostí, odborná príprava, školenie a výcvik,

- akcieschopné vecné prostriedky ochrany pred požiarmi,
- akcieschopné osobné ochranné pracovné prostriedky,
- dostupné havarijné ovládače, hlavné vypínače, uzávery,
- dostupné havarijné súpravy, absorpčné materiály.

Organizácia evakuácie a zdolávania mimoriadnej udalostí zahŕňa rozdelenie jednotlivých úloh zamestnancom a záchranným zložkám.

2 ČINNOSTI OSÔB ZAJINTERESOVANÝCH PRI ODSTRAŇOVANÍ MU

a) činnosť zamestnanca, ktorý spozoruje mimoriadnu udalosť – postup hlásenia:

Zamestnanec ktorý zistí mimoriadnu udalosť informuje:

- zamestnanco v pracoviska a členov protipožiarnej asistenčnej hliadky,
- závodný hasičský útvar,
- vedúceho pracoviska,
- dispečing.

b) činnosť zamestnancov pracoviska ohrozeného mimoriadnou udalosťou:

Predák alebo osoba ním poverená:

- vyhlási poplach,
- informuje vedúceho pracoviska, dispečing, zabezpečí zamestnancov elektroúdržby, protipožiarne hliadku,
- zabezpečí odstavenie technologického zariadenia,
- spolupracuje s protipožiarne hliadkou pracoviska,
- vykonáva evakuáciu.

c) činnosť vedúceho pracoviska:

- vyhlási a riadi evakuáciu osôb, prípadne materiálu,
- vykoná kontrolu počtu evakovaných zamestnancov,
- v prípade zranených zabezpečí zdravotnú pomoc,
- v prípade nezvestných spolupracuje s veliteľom zásahu na vyhľadávaní nezvestných osôb.

d) činnosť protipožiarnej hliadky pracoviska - vykonáva nevyhnutné opatrenia pri vzniku mimoriadnej udalosti:

- záchrana ohrozených osôb, evakuácia,
- privolanie pomoci,
- vykoná opatrenia na zamedzenie šírenia sa požiaru – zatvorenie požiarne uzáverov, prívodov horľavých látok, vypnutie el. prúdu,
- do príchodu hasičskej jednotky lokalizuje, resp. likviduje mimoriadnu udalosť (hasiacimi prístrojmi, vodou z hydrantu),
- po príchode hasičskej jednotky informuje veliteľa hasičskej jednotky o vzniknutom stave a o vykonaných opatreniach,
- ďalej sa riadi pokynmi veliteľa zásahu,
- spolupracuje s veliteľom zásahu a vedúcim pracoviska.

e) činnosť ďalších zamestnancov, ktorí sa zúčastňujú na záchranných prácach v prípade mimoriadnej udalosti:

- hasičská jednotka:

- príjem správy o vzniku mimoriadnej udalosti,
- výjazd na miesto udalosti,
- preberanie informácií o vzniknutej situácii a vykonaných opatreniach od vedúceho protipožiarnej hliadky, predáka, vedúceho pracoviska,
- v prípade nezvestných osôb – vyhľadávanie, prieskum v teréne, evakuácia,
- poskytnutie prvej pomoci,
- prieskum vzniknutej situácie,
- spolupracuje s vedúcim pracoviska, vedúcim protipožiarnej hliadky a s dispečingom,
- lokalizácia a likvidácia mimoriadnej situácie vlastnými silami,
- spracovanie dokumentácie.

- veliteľ zásahu zvaží podľa výsledkov prieskumu situácie:

- schopnosť vlastnými silami eliminovať mimoriadnu udalosť,
- účinnosť a dostatočnosť prostriedkov na zvládanie mimoriadnej udalosti,
- bezpečnosť zásahu,
- priebežne informuje operátora na ohlasovni požiarov o situácii na mieste zásahu.

Ak nestačia vlastné sily a prostriedky:

- vyhlásenie vyššieho stupňa poplachu – HaZZ,
- zriadiť štáb zvládania mimoriadnej situácie,
- menovať náčelníka štábu – určiť úlohy,
- menovať pomocníka náčelníka štábu – určiť úlohy,
- zabezpečiť privolanie havarijnej komisie (prostredníctvom dispečingu),
- spracovanie dokumentácie o mimoriadnej udalosti.

- náčelník štábu:

- zriadi špeciálne služby: protiplynovú, strojnú, spojovú, osvetlenie, zdravotnícku,
- zriadi zásahové úseky, menuje ich veliteľov,
- určí úlohy jednotlivým úsekom,
- riadi spracovanie dokumentácie [2].

- dispečing:

- zistiť prvotné informácie z udalosti (miesto, čas, príčina, rozsah škôd...),
- podľa požiadaviek vedúceho pracoviska resp. veliteľa zásahu privolať zdravotnú pomoc,
- informovať susedné prevádzky,
- zvolať havarijnú komisiu,

- podať hlásenie vedúcim (nadriadeným) zamestnancom o situácii a o vykonaných opatreniach.

- *havarijná komisia, resp. komisia na vyšetrenie príčiny požiaru:*

- zdokumentovanie havárie, pričom spolupracuje s veliteľom zásahu, vedúcim pracoviska, dispečingom, resp. náčelníkom štábu,
- zisťovanie príčiny vzniku mimoriadnej situácie, spolupráca so štátnou správou,
- zistenie škôd spôsobených mimoriadnou udalosťou,
- návrh opatrení,
- vypracovanie správy a predloženie do porady vedenia [3].

ZÁVER

Od nepamäti tu boli faktory, ktoré spôsobili mimoriadne udalosti, živelné pohromy, havárie, katastrofy a taktiež nehody spojené s únikom nebezpečných látok. Možno by pri trochu zvýšenej opatrnosti nemuselo dochádzať až k takým desivým výsledkom. Veď keď si predstavíme, že nebezpečné látky dokážu účinkovať okamžite, ale aj s odstupom času, pričom môžu vyvolať rozličné zdravotné problémy (poleptanie, alergie, znižovanie imunity...) nepredstavuje to pre nás nič dobré. Ak sa dostanú do životného prostredia, niektoré z nich (pesticídy, rádioaktívne látky...) v ňom zotrávajú aj dlhú dobu (roky až desaťročia), počas ktorej môžu ich škodlivé účinky akútne ale i kumulatívne pôsobiť na človeka a jeho prostredie. Môžu nebezpečne zasiahnuť pedosféru, hydrosféru i atmosféru. Vzájomná prepojenosť pedosféra – hydrosféra – atmosféra, spôsobuje migráciu nebezpečných látok v ekosfére, t.j. ich postupný prienik z jedného do druhého prostredia, kedy môžu spôsobiť kombinovanú kontamináciu daného prostredia.

V závislosti od fyzikálnych a chemických vlastností uniknutých látok, môže dôjsť k nebezpečným požiarom, toxickým, výbušným a iným javom, ktoré zapríčiňujú neočakávané straty na ľudských životoch i na materiálnych hodnotách. Z týchto dôvodov sa v centrách Krízového riadenia musí unik nebezpečných látok čo najskôr operatívne vyhodnotiť, aby sa tým vytvorili vhodné podmienky na včasné nasadenie jednotiek Hasičského a záchranného zboru, záchrannej a zdravotníckej služby, dopravnej polície, civilnej ochrany t.j. záchranných tímov, ktoré budú medzi prvými pri záchranných prácach.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

- [1] DALOŠ, A.: 2003, Nebezpečné látky a ekologické havárie, Žilina: EDIS, 2003.
 [2] MARTÍNEK, B.: a kol., 2003, Ochrana človeka za mimořádných událostí, Praha, MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003.
 [3] SLEPECKÝ, J. a kol.: 2005, Krízový manažment, Žilina: FŠI ŽU, EDIS, 2005, ročník 4.
 [4] ŠIMÁK, L.: Krízový manažment vo verejnej správe, Žilina: FŠI ŽU, 2001, ISBN 80-88829-13-5.

Článok recenzoval:
Ing. Andrej Veľas, PhD